

Tisková zpráva
Lucemburk 5. prosince 2019

Opatření EU ke stabilizaci příjmů zemědělců: jsou málo využívána a dochází také k nadměrným náhradám, říkají auditoři

Podle nové zprávy Evropského účetního dvora nástroje EU, které mají zemědělcům pomáhat se zajištěním jejich příjmu proti propadu cen a produkčním ztrátám, splnily své cíle pouze částečně, využívají se málo a nerovnoměrně. Některá výjimečná opatření nejsou navíc řádně zacílena a mohou vést k nepřiměřeným platbám náhrad, uvádějí auditoři.

Společná zemědělská politika EU (SZP) zahrnuje řadu opatření, jejichž účelem je garantovat zemědělcům stabilní a adekvátní příjem. Přímé platby určené 6,4 milionu zemědělců v 28 členských státech dosahují 41 miliardy EUR ročně. Kromě těchto přímých plateb jsou součástí SZP i konkrétní nástroje pro prevenci a řízení rizik a krizí v zemědělském odvětví. Ke stabilizaci příjmu zemědělských podniků lze například využívat pojištění a vzájemné fondy. Existují i výjimečná opatření, jejichž cílem je stabilizovat trh jako celek v případě jeho vážného narušení, jako například po rozhodnutí Ruska z roku 2014 zakázat určité zemědělské dovozy z EU.

Auditoři se konkrétně zaměřili na to, zda se tyto nástroje uplatňovaly efektivně a zda měly výsledky. Zaměřili se zejména na podporu EU určenou na pojištění a dále na výjimečná opatření pro odvětví ovoce a zeleniny zavedená po ruských sankcích z roku 2014.

Auditoři konstatují, že součástí SZP je řada pojistek pro příjmy zemědělců. Přímé platby hrají v této souvislosti významnou úlohu. V průměru na ně připadá čtvrtina příjmu zemědělských podniků, což zemědělcům umožňuje řešit problém propadu cen nebo nižší produkce, a tak snižuje nutnost se pojistit. SZP současně stále více propaguje preventivní opatření, zejména podporuje zemědělce, aby zaváděli osvědčené zemědělské a ekologické postupy. Auditoři však zjistili, že tato činnost má na chování zemědělců malý dopad, protože pojištění zemědělci mohou být méně motivováni uplatňovat odolnější obchodní strategii nebo se adaptovat na změnu klimatu.

Podle auditorů měla většina z 2,6 miliardy EUR, které EU ve svém rozpočtu přidělila na pomoc zemědělcům se zajištěním proti cenové volatilitě a produkčním ztrátám, omezený dopad.

Účelem této tiskové zprávy je informovat o hlavních zjištěních zvláštní zprávy Evropského účetního dvora. Plné znění této zprávy je k dispozici na internetové stránce eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Prostředky se dostanou jen k velmi malému podílu zemědělců, pouze 10 % těch, kteří se pojistí, tak učiní s podporou EU. Většina zemědělců o zmírnění rizika ani neuvažuje, neboť předpokládají, že v případě krize obdrží nemalou podporu z veřejných zdrojů. Podpora pojištění ze strany EU není směřována k těm, kteří ji skutečně potřebují. Ve dvou členských státech, které využívají podporu EU na pojištění nejvíce (Itálie a Francie), auditoři zjistili, že podpora EU se soustřeďuje na odvětví vína. V tomto odvětví, kde pojištěný kapitál může dosáhnout až 115 000 EUR na hektar, by mnoho příjemců s ohledem na svou finanční kapacitu a profil rizika svou produkci pojistilo i bez dotací EU.

„V současné době existuje jen málo důkazů o evropské přidané hodnotě podpory stabilizace příjmů zemědělců,“ uvedl Samo Jereb, člen Evropského účetního dvora odpovědný za tuto zprávu. „Opatření by měla být více cílena, aby je mohli využívat ti zemědělci, kteří je nejvíce potřebují, a to způsobem, který není v rozporu s rozvojem preventivnějšího a odolnějšího zemědělství v EU.“

Pokud jde o 513 milionů EUR vydaných v letech 2014–2018 na ovoce a zeleninu v reakci na ruský zákaz, EU nestanovila objektivní parametry, podle nichž by zvažovala, jak tyto prostředky využít. Například 61 % podpory šlo producentům jablek (především v Polsku), i když vývozy jablek zůstaly zhruba na stejné úrovni nebo dokonce vzrostly. U jiného ovoce (jako broskve a nektarinky) byla výjimečná opatření uplatněna k řešení strukturální nadprodukce v rámci EU, nikoliv jednorázových poruch trhu. Auditoři v neposlední řadě podotýkají, že podpora EU na stahování výrobků z trhu a jejich následnou bezplatnou distribuci je nákladná. V některých případech vyplácené sazby výrazně převyšovaly tržní ceny, šlo tedy o nadměrnou náhradu. Auditoři dále zjistili, že většina výrobků stažená v rámci režimů bezplatné distribuce se nakonec na trh vrátila v jiné podobě (například jako džus v Řecku a ve Španělsku) a že k lidem v nouzi se dostala jen jejich malá část.

Na pozadí nedávných legislativních návrhů týkajících se budoucí SZP, které usilují o větší důraz na řízení rizika, auditoři Evropské komisi doporučují, aby:

- podporovala zemědělce v tom, aby se na krize lépe připravovali,
- svou podporu pro pojištění lépe koncipovala a monitorovala,
- vyjasnila kritéria pro aktivaci a ukončení výjimečných opatření,
- upravila kompenzaci u operací stažení z trhu.

Poznámky pro redaktory

Zvláštní zpráva č. 23/2019 „Stabilizace příjmů zemědělců: komplexní soubor nástrojů, je však zapotřebí řešit nízkou míru využívání nástrojů a nadměrné náhrady“ je k dispozici na internetové stránce EÚD (eca.europa.eu) ve 23 jazycích EU.

V listopadu 2018 vydal EÚD své [stanovisko k legislativním návrhům Komise týkajícím se budoucnosti SZP](#).

Do konce roku 2020 EÚD rovněž plánuje vydat zvláštní zprávu o výjimečných opatřeních, která EU přijala proti poruchám na trhu s mlékem a mléčnými výrobky v letech 2014 až 2017. V tomto odvětví byly vydány prostředky v přibližné výši 740 milionů EUR, z části na platby kompenzující zemědělcům sankce uvalené Ruskou federací. Související [zpráva o připravovaném auditu](#) byla zveřejněna v říjnu 2019.

EÚD předkládá své zvláštní zprávy Evropskému parlamentu a Radě EU a také dalším zainteresovaným stranám, jako jsou národní parlamenty, subjekty působící v příslušném odvětví a zástupci občanské společnosti. Valná většina doporučení, která předkládáme ve svých zprávách, je uvedena do praxe.

Tiskový kontakt pro tuto zprávu

Vincent Bourgeois – E: vincent.bourgeois@eca.europa.eu

Tel.: (+352) 4398 47502 / Mobil: (+352) 691 551 502